

Ոգեղեն Հայրենիք

«Ցեղին սիրտը» եւ ցեղակրոնությունը

Սկզբը՝ նախորդ համարում

Ինչու՞ «Ցեղին սիրտ» կամ ցեղակրոնություն, ինչպե՞ս տարբերակել «ցեղ» եւ «ժողովուրդ» հասկացությունները: Մի կողմ թողնելով հասարակագիտական բնորոշումները, որոնք, ըստ էության, իմաստային տարբերակում չեն ընդգրկում, դառնանք Նժդեհին: «Ցեղը դիմագծորեն ազգայինն է, այն տիպականը, որով ժողովուրդները տարբերվում են իրարից... Ցեղն ավելի հոգի է, քան կավե: Ցեղի ոգու պեղումը, ժողովրդին ցեղորեն վերադաստիարակելու, ցեղի կերպը գրականությամբ ներկայացնելու հարցադրումները 20-րդ դարում ազգային գոյության նշանակության աստիճանի պահանջված էին: Ցեղակրոնությունն ընդգծում է ցեղի խորքը պեղելու, նրա հոգեւոր գործունեականությունը կիրարկելու, ցեղաճանաչության մեջ ցեղային ինքնագիտակցությունը բարձրացնելու, քրիստոնյա հոգեբանությունը վերանորոգելու ներքին ուղեգիծը: «Յայնությունը ցեղաճանաչությամբ միայն կարելիություն պիտի ստանա իր էության չգիտակցված եւ չիմաստավորված ուժերը լծելու մեր ցեղի վարած անհավասար գոյամարտի գործին», - գրում է Նժդեհը:

Ցեղային արմատների ընդերքում պահված հոգեւոր արժեքների հայտնաբերումը եւ՝ գրականության, եւ՝ ազգային գաղափարաբանության ուղղորդիչ խնդիրն է: Արդիական լույսի տակ պեղելու կիրարկել ցեղի ներքին արժեհամակարգը՝ ազգային կեցության նշանաբան

հռչակելով, ժողովրդին տալ ինքնահիշողություն եւ ինքնաճանաչություն, սերունդների պատմական շղթայում՝ գերպարտականության ինքնագիտակցություն, հասու դարձնել նրան իր ներքին ուժին, պարզել նրա ոգու նախաստեղծ հասակը. այստեղ է ոչ միայն Նժդեհի, այլեւ Վարուժանի ազգային գաղափարաբանության արժեկշիռը:

«Յայն միշտ էլ հերոսագործում է, երբ նրա առաջնորդներին հաջողվում է կռվի ընթացքում հավաքական սիրտ ստեղծել», - ասում է Նժդեհը: Վարուժանի պոեզիան ցեղի հավաքական սրտի խորհրդանիշն է, ցեղի դիմագիծը չկորցնելու, ցեղի ոգով սպառնալիքներ, ցեղից սոսկ բնակչության չվերածվելու գաղափարաբանություն: «Ժողովուրդը հաշվետես ուղեղ է, ցեղը՝ սիրտ, որ անհաշիվ կերպով զոհաբերել գիտես», - ասում է ցեղակրոնությունը: «Ես չուզեցի տեղ տալ իմ անհատական ցավերուս, - գրում է Վարուժանը, - գրեթե բռնի լռեցուցի իմ սիրտս ու նախընտրեցի երգել Ցեղին սիրտը, որուն բախյունները կզգայի իմ մեջս, իմ սեփական արյունիս խորը: Յայնությունը կուլար եւ կը մռնչեր իմ մեջս»: Ժամանակակիցների կողմից Վարուժանը կոչվել է «Գրական ֆիդայի»: Ազատագրական պայքարի ժամանակ ֆիդայիները «Ցեղին սիրտը» փափուլուշի հետ կրում էին նաեւ իրենց մախաղներում:

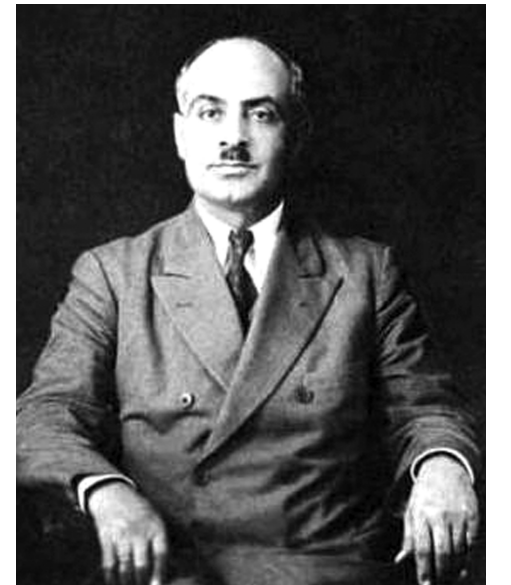
Ցեղային ոգու վերարթնացումի գեղագիտական կողմնորոշումով հատկանշվող Վարուժանի պոեզիայում առանցքային է ռազմի ուժակշիռը: Վարուժանի խոսքն այսպիսի դեպքերում, գեղարվեստական ուղեգծից փոքր-ինչ շեղվելով, վերածվում է համազգային ռազմի գաղափարաբանության: «Տակավին պաշտումով կվերաբերվիմ կռվողներուն հանդեպ», - գրում է Վարուժանը 1907-ին: Այնուհետեւ՝ «Յայ գրագետի ապագան Յայաստանի ապագան է... Նպատակս. մութի մեջ է, ինչպես դեռ մութի մեջ է հայ ազատության դատը. ամեն լույս այս ամպին հերձումեն պիտի ցայտի... Իսկ բաղձանքս, բաղձանքս է ապագայի մարդերուն նվիրել այնպիսի հզոր երգ մը, որ հայրենիքը ինձի պես արարած մը ծնած ըլլալուն գոնե չզղջա»: Ցեղային գիտակցության գաղափարական ճանապարհին ցեղակրոնությունը նույնպես միտված էր թուրքի-

այից ունեցած մեր ազգային պահանջատիրությանը. «Թուրքը դեռ ծանոթ չէ մեր ցեղի բազկի ուժին, - ասում է ցեղակրոնությունը: - Նա գործ է ունեցել մեր ժողովուրդի, բայց ոչ ցեղի հետ: Նրա զենքի հաջողությունը սեփական ուժի լիությունից չէր, այլ՝ մեր ժողովրդի դիմադրության պակասից»:

Վարուժանի ռազմարվեստի մեջ որոշակի կշիռ ունեն մի շարք խորհրդանիշ բառ-պատկերներ՝ շանթ, բազե, առյուծ, արծիվ, որոնք տիպական են նաեւ Նժդեհի գաղափարաբանությանը եւ մեր ազատագրական պայքարի նշանոցային պատկերներից են: Ցեղի առյուծ-սիրտ հերոսների պաշտամունքի ինքնարտահայտություն է Վարուժանի «Յերոսները» քերթվածքը, որ եղեռնագոհ բանաստեղծի չարագրված պատառիկներից է. «Իրենց մարմինն ըսպիտակ՝ դյուցազներու կաղապար / 2-րդ քանդակել կրնալու համար պիտի մ՝ ուզեի / Գեթ օր մը լլալ ես Աստված...»: Ազատության բացարձակ գաղափարի պատկերակերտման գյուտով նշանավորվում է «Արծիվներու կարավանը» քերթվածքը՝ ձուլված հերոս նվիրյալներին. «Աստված իրենց գանգերուն մեջ կը բանտեն...»: Նաեւ այստեղից է սերում Վարուժանի պաշտամունքը առ Վահագնը, որ նույնն է, թե ուժապաշտությունը կամ արիապաշտությունը. «Ով դու Վահագն, ո՛վ աստվածս իմ հայրերուս, // Կ՛աղոթեմ ես... կ՛աղոթեմ... // Ուժին համար, կրոնքին համար բազուկիդ»: Ուժապաշտության գաղափարի սկզբունքին զինվորագրված Նժդեհը, շարունակելով Վարուժանի միտքը, գրում է. «Դու խաբված ես, ժողովուրդ, որ գոհն ես քրիստոնեական բարոյախոսության, որ շարունակում է մնալ որպես ներկ եւ չպար, որպես քող եւ դիմակ ուժեղների հոգու համար... Ուժեղինն է աշխարհը, հայրենիքը, ազատությունը եւ ամեն ինչ»:

Քրիստոսի հոգեւոր խաչի ճանապարհը Վարուժանը ներկայացնում է «Մատնված- տառապած- ապտակված- թաքնված- մահապարտ- խաչված Յիսուս» պատկերաշղթայով: «Մեռած աստվածներուն» քերթվածքում, ողբալով հին աստվածների մահը, բանաստեղծը գրում է. «Մարդն է ինկած գարշապարին տակ հըսկա // Խուլ Աստուծո մը հրեա...»: Թե Վարուժանի, թե Նժդեհի

գաղափարաբանության գերագույն պաշտամունքը հայրենիք-ցեղ բացարձակ արժեքն է. այստեղից նրանց աշխարհայացքային այլախոհությունը, արիապաշտ, քրիստոսամեթ գաղափարախոսությունը: «Պետք է կեղծ ու մոլար հայտարարել բոլոր կրոնները, բարոյականները, սկզբունքները, որոնք չեն դարձնում կուռ կամքեր, ուժեղ նկարագիրներ, արիներ, որոնք չզոյությունը ազգերին հաճախ է ստիպում դիմելու իրենց թշնամիների մեծահոգության», - ասում է Նժդեհը: «Ջարդը» բանաստեղծության մեջ, ներբողելով հերոսների արիական վարքը, Վարուժանը գրում է. «Յայրենիքի Սերը վեհ // Կրոնքը կը լլա հազարավոր կրոններու...»: Աշխարհայացքային նույնատիպ դրսեւորում է «Բեզաս» քերթվածքը՝ «Ընկեր Մուրա-տին եւ իր ծիւն կայծակնավազ» ընծա-

յականով. «Կ՛ երգեմ // Արեգդեմ // Ազատությունը Մարդուն, եւ գերությունս Աստուծո...»:

Ցեղակրոնության գնահատության հարցում, անտեսելով ցեղայինից մարդկային գաղափարական ուղեգիծը, գրեթե միշտ շեշտը դրվում է նրա ազգային որակի վրա: Ցեղակրոնությունն ու «Ցեղին սիրտը» որքան ազգային, նույնքան համամարդկային բացառիկ գաղափարաբանություն են մշակույթի համաշխարհային արժեհամակարգում:

Յողվածի ամբողջական տարբերակը տես «Ապառաժի» էլեկտրոնային կայքէջում
Նարինե ՅՈՎՅԱՆՆԻՍՅԱՆ,
բ.գ.թ., դոցենտ

Լուռ հեղափոխություն ենք անում. Կորյուն Խաչատուրյան

6 ← Սկզբունքները որպես հիմք ընդունելով՝ պետք է երբեմն կշռադատված բացառություններ անել:

Կյանքում բոլորն ունենում են ձախողումներ: Ո՞րն է ձախողումների հաղթահարման Ձեր բանաձեռը:

-Ձախողումներից պետք է դասեր քաղել: Դա է իմ բանաձեռը: Ես իրականում ունեցել եմ շատ ձախողումներ: Նախ եւ առաջ ընդունել եմ, որ կատարյալ մարդ չի լինում, բոլորն էլ ունենում են ձախողություններ: Ընդունելու պրոցեսը բա-

վական երկար է տեւում, բայց պետք է ձախողումներից դասեր քաղել: Անձնական եւ պրոֆեսիոնալ առումով առաջ գնալու ամենաէֆեկտիվ տարբերակը ձախողումն է: Ընդունիր, լսիր եւ փորձիր դաս քաղել:

Դասում՞ս եք Ձեր բոլոր նպատակներին:

-Պրոֆեսիոնալ առումով՝ այո, անկասկած, որովհետեւ գտել եմ իմ սիրած աշխատանքը՝ իմ սրտին մոտիկ ասպարեզը, եւ հանգիստ եմ:

Անձնական առումով՝ մի քիչ ավելի քիչ, որովհետեւ դեռեւս մաս չեմ կազմում Արցախի հասարակության: Չգում եմ, որ այստեղ որոշ բաների պակաս կա, որոնք որ կուզեի լցնեի իմ առօրյան՝ մշակույթային աշխույժ կյանքը, գիշերային կյանքը, փաբեր, սրճարաններ. ընկերական շրջապատս էլ համեմատաբար սահմանափակ է այստեղ: Բայց՝ լավ կլինի:

Ինչպես հասկացա՞ Ձեր ապագան Արցախում եք պատկերացնում:

-Իմ ապագան պատկերացնում եմ այնտեղ, որտեղ ես երջանիկ կլինեմ: Այս պահի դրությամբ՝ այստեղ երջանիկ եմ: Տեսնե՞ք: Ես ճամփորդող եմ, բայց լրացավ Արցախում գտնվելու երկրորդ տարին: Սա, կարելի է ասել, ամենից երկար ժամանակն է: Մեկական տարի էի մնում տարբեր երկրներում: Եթե արդեն երկրորդ տարին այստեղ եմ, ուրեմն մի պատճառ կա: Արդյո՞ք հողի կանչն է...

Չորրեցե Լուսինե ԹԵՎՈՍՅԱՆԸ

Կին-սակրավորներ. Փշրելով բազմաթիվ կարծրատիպեր

2015 թվականի կեսերից Արցախում սկսել է աշխատել կին-սակրավորների առաջին թիմը: «Ոչ կանացի» գործում կանանց աշխատելու հնարավորությունն ընձեռնելու որոշումը հետապնդում է զբաղվածությունն ապահովելու եւ տղամարդկանց եւ կանանց միջեւ առկա կարծրատիպերը փշրելու նպատակ:

Մեկամսյա դասընթացները հաջողությամբ ավարտած կին-սակրավորների աշխատավայրը նախագուշացնող «Կանգնիր, ականներ» նշանից այն կողմ է: Ականադաշտը, որտեղ աշխատում է խումբը, Զառթաղի շրջանում է, Զարեգահ գյուղի հարեւանությամբ: Անտառի այս փեշին է հատվում կյանքի ու մահվան գիծը. նշված է կարմիր ձողերով:

Պատերազմի հետքերը վերացնելով ենք ուրվագծում բարի ապագան

Կին-սակրավորների առաջին ջոկատում ընդգրկված քույրիկին միշտ նախատող Նազելի Իսուկին՝ հետագայում ընտանիքը պահելու հոգան է ստիպել անցնել սակրավորի աշխատանքին:

«Քույրիկիս ասում էի, որ դա աշխատանք չէ կնոջ համար, վտանգավոր է, բարդ, որ կինը պետք է կանացի լինի եւ իր երեխաների գլխին կանգնած, բայց կյանքն այնպես դասավորվեց, որ իմ իսկ նախատումները հետ չպահեցին ինձ. պետք էր աշխատել», - ասում է Բերձորում բնակվող Նազելին:

Աշխատանքից այնուամենայնիվ դժգոհ չէ, արդյունքը բարի է՝ ականագերծում են իրենց իսկ տարածքները եւ ապահովում գյուղացիների անվտանգությունը:

«Ուրախ եմ, որ կարող եմ իմ տարածքի բնակիչներին օգտակար լինել: Եթե տղամարդիկ առաջնագիծը պահելով են ապահովում բնակչության անվտանգությունը, ապա մենք պատերազմի հետքերը վերացնելով ենք նշմարում բարի ապագան: Մեր երեխաներին էլ մնում է սովորել, որպեսզի հայրենիքին արժանի զավակ դառնան», - նշում է կրթությամբ մանկավարժ կին-սակրավորը:

Մեկամսյա դասընթացը Նազելիի մոտ հետաքրքրություն է առաջացնել

մանավանդ աշխատանքի բարդության տեսանկյունից: Հայտնի չէ, թե ինչ է ազդանշանի տակ՝ երկաթե կտոր, մեխ, թե ական:

«Ազդանշանի դեպքում մտածում եմ գինձառայող որդուս եւ երկու անչափահաս զավակների մասին, մտածում եմ, որ պետք է կենտրոնանամ աշխատանքիս վրա: Ես իրավունք չունեմ երեխաներիս համար ավելորդ խնդիր դառնալու: Չգուշ լինելը ամենակարեւորն է սակրավորի աշխատանքում, - պատմում է Նազելին, - սակրավորը մի անգամ է սխալվել, որ այս աշխատանքն է ընտրել, երկրորդ անգամ սխալվելու հնարավորություն չունի: Դա կլինի ճակատագրական սխալ»:

Մեկ րոպե հանգիստ ունենալու դեպքում թերթում է զավակների լուսանկարները

Զառթաղի շրջանի Զարեգահ գյուղին հարակից տարածքներում ականագերծման աշխատանքներն իրականացվում են 2003 թվականից: Յոթ երեխաների մայր Նարինե Ասատրյանը 2003 թվականին է որպես վերաբնակիչ հաստատվել Զարեգահ գյուղում: Պոպոկ, մասուր եւ այդ տարածքների այլ բարիքներ հավաքելու ժամանակ Նարինեն երբեմն հանդիպում էր աշխատող սակրավորների:

«Մտածում էի՝ տեսնես աղջիկների չեն ընդունի իրենց մոտ աշխատելու: Որպես սակրավոր աշխատելու ցանկությունս այդ ժամանակվանից է առաջացել: Երբ իմացա կին-սակրավորների խումբ հիմնելու ծրագրի մասին, անմիջապես դիմեցի», - պատմում է Նարինեն:

Դժվարությունները հաղթահարող եւ խիզախ. հենց այս որակների պատճառով են յոթ զավակները թույլ տվել իրենց մայրիկին անցնել կարմիր ձողերից այն կողմ՝ ականորսիչով աշխատելու: Երեխաների հանդեպ կարոտը Նարինեն զգում է հատկապես այստեղ: Մեկ րոպե հանգիստ ունենալու դեպքում՝ թերթում է զավակների լուսանկարները, առնում է կարոտն ու անցնում գործի:

«Այս տարածքներում շատ անասուններ են տուժել ականներից: Մարդիկ էլ դրանցով են ապրում, գոյատևում: Մեր

գործը նպաստում է մարդկանց եւ նրանց տնտեսության ապահովությանը», - ասում է Նարինեն:

Վախը մեր աշխատանքի ուղեկիցն է

Սահակյանը մասնագիտությունն ընտրել է թերահավատներին ապացուցելու համար, որ աղջիկներն էլ ի վիճակի են ամենաճանր գործերը կատարել: Այսօր իր երկու երեխաներն ապահով են, եւ ոչ մի բանի կարիք չունեն. դա էլ ամենակարեւորն է համարում:

«Վախը մեր աշխատանքի ուղեկիցն է, բայց եթե գործի լավ ես տիրապետում ու ամեն ինչ ճիշտ ես կատարում, խնդիր չի առաջանում», - ասում է Վարդիթերը:

Հինգ օր աշխատանքի է, երկու օր տանը: Զարեգահի անտառներում աշխատող կնոջ դեմքին շարքը պարտադիր պայման է:

«Տարբերություն չունի, թե կինը ինչ աշխատանք է կատարում եւ որտեղ: Ձգտում եմ միշտ լինել գեղեցիկ», - ժպիտը դեմքին ասում է կին-սակրավորը, նշում նաեւ, որ առօրյան ուրախ է անցնում, քանզի կոլեկտիվի բոլոր անդամները որպես ընտանիքի անդամ են ընդունում իրար:

«Արցախը մի վայր է, որտեղ միշտ առկա է պայքարը՝ պայքար ընտանիքը պահելու, պայքար սահմանները պահելու, պայքար անվտանգությունը ապահովելու: Ամեն մարդ ինքն է որոշում, թե ինչպես է օգտակար լինելու հայրենիքն եւ որն է լինելու իր պայքարը: Իմ որոշումը՝ ականապատ տարածքները մաքրելն է», - նշում է Վարդիթերը:

Այս տարածքը ականագերծելուց հետո կանցնենք հաջորդին

Լուսինե Ասրյանը Ասկերանի շրջանի Ուղտասար գյուղից է: Արցախյան պատերազմի ժամանակ Լուսինեի հորեղբայրը սակրավորների խմբի հրամանատարն էր, եւ զոհվել է ականագերծման ընթացքում: Հորեղբոր կիսատ թողած գործն այսօր շարունակում է Լուսինեն:

«Մաքրել ենք 27, 289 քառակուսի մետր տարածք եւ գտել ենք 16 ական», -

հպարտությամբ նշում է գրուցակիցս:

Աշխատանքը հեշտ է, դժվարը ընտանիքի համաձայնությունը ստանալն էր. համոզեց եւ անցավ աշխատանքի:

«Վտանգին սպասում ենք ամեն րոպե: Հավանականությունը մեծ է. ականագերծվող տարածքների հարեւանությամբ 90-ականների սկզբին հակառակորդի դիրքերն են եղել», - պատմում է Լուսինեն եւ նշում, որ այս տարածքը ականագերծելուց հետո կանցնեն հաջորդին:

● Halo Trust-ն ականագերծման աշխատանքներ է իրականացնում Լեռնային Ղարաբաղում, Կամբոջայում, Մոզամբիկում, Սոմալիում, Շրիե Լանկայում, Երիտրեայում, Աբխազիայում, Չեչենիայում, Կոսովոյում, Անգոլայում եւ Աֆղանստանում: Կազմակերպությունը հիմնադրվել է 1988թ. եւ առաջին անգամ սկսել է գործունեություն ծավալել Աֆղանստանում, որտեղ հազարավոր քաղաքացիական անձինք զոհվում կամ վիրավորվում էին հողի տակ թաքցված ականների հետեւանքով:

● 2000 թվականից ի վեր Արցախում ականագերծման աշխատանքներ իրականացնող «The Halo Trust» բրիտանական կազմակերպությունը բավականաչափ ֆինանսավորում ունենալու դեպքում նախատեսում է 2020 թվականին ավարտին հասցնել ականագերծման ծրագիրը:

● «The Halo Trust» կազմակերպությունում ականագերծում են իրականացնում շուրջ 130 սակրավոր, որոնցից 11-ը՝ կանայք:

● 1995 թվականից մինչեւ 2017թ. նոյեմբերի 20-ը տեղի է ունեցել 288 դժբախտ պատահար (188 ականներից, 93 չպայթած զինամթերքից), որոնց հետեւանքով տուժել է 374 մարդ:

● «The Halo Trust» կազմակերպության գործունեության ընթացքում Արցախում ականագերծվել է ավելի քան 4,683 հա տարածք, իսկ կասետային ավիառումբերից մաքրվել է ավելի քան 25.423 հա տարածք, որի հետեւանքով հայտնաբերվել եւ ոչնչացվել է՝ 11 490 ական 12 467 կասետային ավիառումբ եւ 48 953 չպայթած զինամթերք:

Ե Ր Կ Շ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ՀՀ Դաշնակցության Արցախի Կենտրոնական Կոմիտեի պաշտոնաթերթ

Մենք համացանցում

www.aparaj.am

Խմբագրական

Քաղաքական կամքի դրսևորման պահ

Նոյեմբերի 10-ին Վիետնամում հանդիպեցին Պուտինն ու Թրամփը: Հանդիպումից հետո տարածված հայտարարությունը վերաբերում էր միայն երկու երկրների համաձայնությանը Սիրիայի հարցերի կապակցությամբ, Սիրիայի ամբողջականությունը պահպանելուն: Սա սառցաբեկորի միայն երեւացող մասն է: Խորքային իմաստով երեւում է, որ ԱՄՆ ու Ռուսաստանը Վիետնամում ձեռք են բերել նաեւ այլ համաձայնություններ, որոնք չեն շրջանցել մեր տարածաշրջանը եւս:

Քաղաքական իրադարձությունները ցույց են տալիս, որ Ռուսաստանը դուրս է գալիս մինչ այս միջազգային մեկուսացման մատնված իր դիրքից եւ ստանձնում է անմիջական դերակատարություն տարածաշրջանային իրողություններում: Վերը նշվածի վկայությունը Սոչիում կայացած՝ Ռուսաստան-Թուրքիա-Իրան համաձայնությունն է Սիրիայի վերաբերյալ, Լավրովի այցը Ադրբեջան եւ Հայաստան, ինչպես նաեւ երկու շաբաթվա ընթացքում Պուտինի երկու հանդիպումներն են Թուրքիայի նախագահի հետ:

Այս իրողությունների համայնապատկերում ուշագրավ է նաեւ անցյալ շաբաթ տեղի ունեցած Հայաստան-Եվրամիություն համաձայնագրի ստորագրումը, իսկ դրան զուգահեռ՝ զանազան կետերից հայանապատ հայտարարությունների, ազդակների փոխանցումը:

Կարծես թե Հայաստանին տրվում է յուրահատուկ դեր՝ տարածաշրջանային իմաստով: Փոխվում է սովորական դարձած հարաբերությունների մակարդակը, նոր խնդիրներ են առաջ քաշվում, տրվում են նոր «առաջադրանքներ»:

Հայկական քաղաքական դաշտը ուրախ է այն բանից, որ այս փուլում եւս կարողացանք պահպանել ներկա իրավիճակը՝ ստատուս քվո:

Անդրադառնալով մերոյա պատմությանը եւ դասեր քաղելը ոչ հեռու անցյալից:

Նման իրավիճակի դեմ-հանդիման էր կանգնած Արցախը 1994-95 թվականներին: Հրադադարի հաստատմամբ ստեղծվել է մի կացություն, որտեղ ստեղծված իրավիճակը պահպանելու համար միջազգային դերակատար ուժերը եւ, նրանց հետ համահունչ, Հայաստանի իշխանությունները համաձայնել էին, որ Արցախի եւ Ադրբեջանի սահմանին տեղակայվեն խաղաղապահ զորքեր: Այդ օրերին Արցախը իր վճռական «ոչ»-ն ասեց՝ մերժելով խաղաղապահ ուժերի տեղակայման առաջարկը: Ավելի քան 20 տարի է անցել այդ օրերից: Սահմանային իրավիճակը, որտեղ պետք է տեղակայվեին խաղաղապահները, մնացել է նույնը:

94-95 թվականներին Արցախն իր որոշմամբ բռնորդի պարտադրեց, որ հարգեն Արցախի որոշում կայացնելու իրավունքը: Կասկածից վեր է, որ 20 տարիների ընթացքում խաղաղության պահպանումը եւ Արցախը որպես դե ֆակտո երկրի կայացումը կախված է հենց այդ քաղաքական կամք դրսևորող կեցվածքից:

Միջազգային բեմահարթակում տեղի ունեցած վերջին իրադարձությունները եւ հարաբերությունների ճշտումը Հայաստանին վերապահել է յուրահատուկ դերի ստանձնում: Հայաստանը կամա թե ակամա ստանձնում է Ռուսաստան-Ամերիկա հարաբերությունները կամրջող օղակներից մեկը: Դա հայկական աշխարհին տալիս է յուրահատուկ հնարավորություն, իսկ հնարավորությունից չօգտվելու պարագայում վտանգվում է ամեն ինչ: Հայկական աշխարհին տրված այս դերակատարությունը ստանձնելու առիթը չպետք է ծառայի այլ բանի, քան հայկական զույգ պետությունների ինքնիշխանության եւ անկախության ամրապնդմանն ու զարգացմանը:

Արցախի Հանրապետության նախագահը Ֆրանսիայում

Նոյեմբերի 19-25-ը Արցախի Հանրապետության նախագահ Բակո Սահակյանն աշխատանքային այցով գտնվում էր Ֆրանսիայի Հանրապետությունում:

Նոյեմբերի 19-ին Բակո Սահակյանը Փարիզում այցելել է Ֆրանսիայում «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կողմից կազմակերպված հեռախոսամարաթոնի կենտրոն, հանդիպել հիմնադրամի տեղական կառույցի պատասխանատուների եւ գործընթացում ընդգրկված երիտասարդ կամավորների հետ: ԱՀ նախագահը նոյեմբերի 20-ին ժամանել է Ֆրանսիայի Ալֆորվիլ քաղաք եւ մասնակցել Ալֆորվիլի ու Բերնորի միջեւ բարեկամության հռչակագրի ստորագրման հանդիսավոր միջոցառմանը:

Իր խոսքում նախագահ Սահակյանը բարեկամության հռչակագրի ստորագրումը որակել է որպես Արցախի համար նշանակալի իրադարձություն քաղաքական, իրավական ու բարոյական տեսանկյուններից, ինչն առաջին հերթին բարեկամ երկրի՝ Ֆրանսիայի

հետ կապերի ամրապնդման եւ զարգացման կարեւոր հիմքերից է:

Նախագահի խոսքով՝ Ալֆորվիլ քաղաքի հետ փոխգործակցության ընթացքում արդեն իսկ արձանագրվել են հիշատակման արժանի դրվագներ, եւ այս համատեքստում Բակո Սահակյանը նշել է 2016 թվականի սեպտեմբերին քաղաքապետ Լյուկ Կարվոնսաի գլխավորած պատվիրակության այցն Արցախ եւ Արիլյան պատերազմի օրերին Ալֆորվիլում տեղի ունեցած բազմամարդ ցույցը՝ ի սատարումն Արցախի ու ընդդեմ հարբեջանական բռնությունների: Արցախի Հանրապետության նախագահը նշեց, որ այս ամենը ողջ աշխարհին ցույց տվեց ագրեսիայի անընդունելի լինելը քաղաքակիրթ հանրության համար:

Բակո Սահակյանն ընդգծել է, որ Ալֆորվիլի եւ Բերնորի համագործակցությունն ունի խոստումնալից հեռանկարներ աշխատանքների ճիշտ կազմակերպման դեպքում՝ վստահություն հայտնելով, որ համատեղ ուժերով հաջողվելու է կյանքի կոչել բազմաթիվ ծրագրեր:

Ֆրանսիա կատարած այցելության շրջանակներում ԱՀ նախագահ Բակո Սահակյանը Ֆրանսիայի Հանրապետության Վիլյորբան քաղաքում մասնակցել է «Ֆրանսիայում Արցախի օրերի» մեկնարկին նվիրված հանդիսավոր միջոցառմանը, հանդիպում ունեցել Ֆրանսիա-Արցախ բարեկամության շրջանակի մի խումբ անդամների, Սեն Շամոն քաղաքի քաղաքապետի, տեղական իշխանությունների պատասխանատուների եւ հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

Ինչպես նախկինում, այս անգամ եւս ԱՀ նախագահի արտասահմանյան այցը Բաքվում հիստերիայի պատճառ է դարձել: Պաշտոնական Բաքուն բողոք է հայտնել Արցախի նախագահ Բակո Սահակյանի՝ Ֆրանսիա կատարած այցի դեմ: Ադրբեջանի ԱԳՆ-ի տարածած հայտարարությունում նշված է, որ տվյալ հարցով Ադրբեջանի ԱԳՆ է կանչվել Բաքվում Ֆրանսիայի դեսպան Աուրելիա Բուշեզը:

ՀՀ-ԵՄ. Եվրախնտեզման գործընթաց

Անցած շաբաթվա քաղաքական անցուդարձում մեզ համար անհամեմատ նշանակալի իրադարձությունը, անշուշտ, Հայաստանի Հանրապետություն-Եվրամիություն Համաձայնագրի ստորագրումն էր, որ տեղի ունեցավ նոյեմբերի 24-ին՝ Բրյուսելում, Արեւելյան գործընկերության երկրների 5-րդ գագաթնաժողովի շրջանակներում:

Լուռ հեղափոխություն եկք անում. Կորյուն Խաչատուրյան

Կյանքի փորձ ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է ապրել երկար տարիներ: Սակայն թունո ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոնի երիտասարդ ղեկավար Կորյուն Խաչատուրյանի հետ կես ժամից քիչ տեսած զրույցը կարող է դաստիարակել, ուսուցանել եւ փոխել հաստատուն տեսակետներ:

